

Talentklasser i musik

¶ Der er i alt 7 skoler, der har fået forsøgs-godkendelse til rammeforsøget med talentklasser i musik. Fælles for alle skolerne er, at der er en optagelsesprøve eller optagelsessamtale for at kunne deltage i undervisningen.

I forbindelse med reformen af folkeskolen blev der d. 7. juni 2013 indgået en aftale mellem regeringen (Socialdemokraterne, Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti), Venstre og Dansk Folkeparti om et fagligt løft af folkeskolen. I denne reform var der fire ret centrale punkter, der involverede musikfaget i folkeskolen på forskellige måder.

- I afsnit 2 omhandlende en længere og mere varieret skoledag står, at der skal ske en forhøjelse af musiktimerne i 1. og 5. klasse med en lektion om ugen.
- I stk. 2.4 der omhandler de praktiske/musiske fag, står der: "De praktiske/musiske fag skal bidrage til at understøtte den faglige udvikling og folkeskolens øvrige fag, herunder særligt dansk og matematik. Derfor indføres et nyt fag "håndværk og design", som erstatter sløjd og håndarbejde, og desuden indgår i valgfagsrækken." Altså skal de praktiske/musiske fag understøtte undervisningen i de øvrige fag. Dvs. at fagene foruden den faglighed, der ligger i fagene, også skal opfattes en slags transferfag for bedre indlæring i skolen.
- I stk. 2.5, der omhandler den åbne skole, står der: "Skolerne skal i højere grad åbne sig over for det omgivende samfund. Der skal skabes en større inddragelse af det lokale idræts-, kultur- og foreningsliv i skolen, ved at kommunerne forpligtes til at sikre et samarbejde. Herudover forpligtes

folkeskolen og de kommunale musik- og billedskoler til et gensidigt samarbejde. Det vil dog være op til den enkelte skoleledelse at beslutte, hvordan disse samarbejder udmøntes i praksis... Skolelederen kan give konkret tilladelse til, at en elev opfylder sin undervisningspligt ved at deltage i musikundervisning på den kommunale musikskole eller eliteidrætsudøvelse i en sportsforening, fx i stedet for valgfagstimerne."

- Tidligere var samarbejdet mellem folkeskolen og musikskolen en mulighed, men ifølge reformen fra 2013 var et samarbejde mellem folkeskolen og musikskolen blevet obligatorisk. Der gives ovenikøbet mulighed for, at undervisning bla. i musikskolerne kan ækvivaleres med undervisning i folkeskolerne således, at elever, der modtager undervisning i musikskolerne i skoletiden, ikke får fravær. Det samme gælder bla. også for idrætsundervisning i idrætseliteklasserne.
- Endelig står der i 2.7, der omhandler bedre uddannelse og overgang til ungdomsuddannelser, at "kommuner, der ønsker det, kan efter ansøgning til Ministeriet for Børn og Undervisning få godkendt forsøg med at oprette særlige talentklasser i musik."

Alex Ahrendtsen i centrum

I en tidligere artikel i Dansk Sang med MF Alex Ahrendtsen fra Dansk Folkeparti, der er arkitekten bag både de ekstra musiktimer i 1. og 5. klasse, det

	Skole	Opstartsår	Organisering	Optagelsesprøve
Roskilde	Østervangsskolen	2016/2017	Én klasse per årgang	Ja
Herning	Sønderagerskolen	2014/2015	Et hold på tværs af årgange (indgår i talentklasse med sammen med idræt)	Ja
Esbjerg	Urbanskolen, afdeling Rørkær	2016/2017	En klasse per årgang (indgår i en talentmusik- og kulturklasse)	Delvis. Samtale fremfor prøve
Hedensted	Tørring Skole	2014/2015	Et hold på tværs af årgange	Ja
Odense	Odense Musikskole	2016/2017	Et hold på tværs af årgange	Ja
Haderslev	Sønder Otting Skole	2017/2018	Et hold på tværs af årgange (indgår i talentklasse med sammen med idræt)	Ja
Aarhus	Skåde Skole	2014/2015	Et hold på tværs af årgange	Nej

forpligtende samarbejde mellem musik- og folkeskoler og muligheden for at oprette talentklasser i musik, fortæller han:

"Forslaget om oprettelsen af talentklasser har sit udgangspunkt i idrætstalentklasserne, som var en stor succes. Jeg tænkte, at det samme arbejde måtte kunne gøres med musik, og dermed animere flere til musik og synliggøre musikkens særlige kvaliteter. Forsøget har været evalueret, og det har vist sig at være en fin lille succes. På den baggrund er det blevet forlænget med yderligere tre år, så vi kan få et bedre datagrundlag at træffe en beslutning på senere." (DS nr. 118/19 p. 16-17).

Der er i alt 7 skoler, der har fået forsøgsgodkendelse til rammeundersøgelsen med talentklasser i musik. Fælles for alle skolerne er, at der er en optagelsesprøve eller optagelsessamtale for at kunne deltage i undervisningen. Der er altså ikke frit optag i klasserne. Med folkeskolereformen har skolerne fået relativt vide rammer til at tilrettelægge undervisning i samarbejde med bl.a. kommunens musikskole og brug af eksterne undervisere.

Nationale mål

Epinion udførte en evaluering af rammeundersøgelsen i oktober 2017 for Undervisningsministeriet. Dansk Sang samler her op på nogle af de vigtigste konklusioner.

De nationale tværgående mål for talentklasserne i musik er dels at udfordre elever med særligt musi-

kalsk talent, så de bliver så dygtige, som de kan, og dels anvendelse af de muligheder, som den længere og mere varierede skoledag indebærer, og det styrkede samarbejde mellem musikskoler og folkeskoler giver.

Epinion skriver, at evalueringen viser, at de nationale tværgående mål kun opnås i begrænset omfang. Der er ingen signifikante effekter for talentklasser i musik. Det vil altså sige, at man må konkludere, at der med den korte tid, der har været til forsøgene, ikke kan udledes vigtige konklusioner. Epinion skriver videre, at effektmålingerne i talentklasseundersøgelserne i musik er udfordret af det forholdsvis lille antal elever, der indgår i rammeundersøgelsen, der giver en statistisk høj usikkerhed. Man skriver dog videre, at man på de deltagende skoler oplever *"at fagligheden og den sociale trivsel øges, fordi talentklasserne giver eleverne et fællesskab i musikken, øger deres motivation for at gå i skole, samt giver dem øget disciplin og selvstændighed. Interview med lærere og projektlejere peger også på, at særligt elever, der ikke trives i deres gamle klasser, oplever en øget trivsel, da de gennem musikken får et fællesskab med andre elever og oplever at få anerkendelse fra klassekammerater for deres musikalske evner"* (p. 11).

Vi kan her se, at der er en markant forskel på de målbare objektive data og de subjektive beskrivelser af projekterne.

 De nationale tværgående mål for talentklasserne i musik er dels at udfordre elever med særligt musikalsk talent, så de bliver så dygtige, som de kan, og dels anvendelse af de muligheder, som den længere og mere varierede skoledag indebærer, og det styrkede samarbejde mellem musikskoler og folkeskoler giver.

Alex Ahrendtsen
Foto: Sten Brogaard

¶ Der er stor forskel på, hvordan arbejdet i musiktalentklasserne er organiseret. De fleste steder varetages undervisningen på folkeskolen eller på musikskolen i et gensidigt samarbejde. Mange steder samles eleverne op fra flere af kommunens skoler, og et skoleskift er således en konsekvens for deltagelse i musiktalentundervisningen.

Links

Aftaletekst for folkeskolen 7. juni 2013: kortlink.dk/twnp

Rammeforsøg i Folkeskolen – evaluering Epinion oktober 2017: kortlink.dk/242y7

Rammeforsøgene forlænges: kortlink.dk/242z5

Samarbejde mellem musikskoler og folkeskoler

Om samarbejdet mellem musik- og folkeskoler står der i rapporten at "evalueringen viser, at talentklasser i musik er i god tråd med folkeskolereformens muligheder for en mere varierende skoledag, hvor undervisningen sker i samarbejde mellem folkeskolens lærere og musikskolens undervisere. Dette gælder særligt de skoler, hvor folkeskolens musiklærere og undervisere fra musik- og sangskoler underviser elever sammen, da lærere og skoleledere fortæller, at det har en positiv afsmittende effekt på hele skolen" (p. 12). Det påpeges desuden, at der har været problemer med rekrutteringen til musiktalentklasserne, og at det ikke har været muligt at oprette musiktalentklasser på hver af udskolingsårgangene, men at man har oprettet holdene på tværs af klasserne. Der er stor forskel på, hvordan arbejdet i musiktalentklasserne er organiseret. De fleste steder varetages undervisningen på folkeskolen eller på musikskolen i et gensidigt samarbejde. Mange steder samles eleverne op fra flere af kommunens skoler, og et skoleskift er således en konsekvens for deltagelse i musiktalentundervisningen. Odense Kommune har dog organiseret det således, at musikundervisningen varetages fuldstændig af Odense Musikskole, og eleverne kommer fra forskellige folkeskoler i byen, og som konsekvent af denne organisering er der ikke et formelt samarbejde om undervisningen mellem musikskolen og de skoler, som eleverne kommer fra.

Finansiering ved omprioritering

Finansieringen af musiktalentklasser tages typisk ikke fra skolernes eller skoleforvaltningens budgetter, men typisk ved at bruge midler fra kulturforvaltningen eller andre kommunale puljer. Der bliver således tale om en merfinansiering fremfor en omprioritering af kommunernes skolebudgetter (p.52).

Det er af stor vigtighed, at projekterne er forankret i det politiske landskab, og hvis de ikke er det, bruges der mange kræfter på organiseringen.

For alle deltagende skoler er det et krav, at de deltagende elever modtager instrumentalundervisning på musikskolen. Det er altså også forbundet med udgifter for elevernes familier at deltage i talentundervisningen. Dette betyder også, at det fortrinsvis er mere bemidlede familier, der har elever i talentklasserne. Slutteligt skal det nævnes, at flere af skolerne fortæller, at der er enkelte børn med diagnoser i talentklasserne, bl.a. ordblindhed, ADHD, og autisme, og at disse børn virker til at trives bedre i talentklassen i musik end i en almindelig folkeskoleklasse (p.59).

Et af de vigtigste tiltag i kølvandet af evalueringen er, at Undervisningsministeriet har besluttet at forlænge forsøgsperioden for 'Talentklasser i musik' med et skoleår, og at der samtidig arbejdes på at gøre forsøget permanent. Det sidste kræver dog en ændring af folkeskoleloven.

MusikTalent Tørring

Dansk Sang har i forbindelse med denne artikel talt med skoleleder Pia Fårbæk Jokumsen, Tørring Skole, og Anne Bek, der har været souschef i Hedensted Musikskole og nuværende viceleder i Horsens Musikskole. Anne har været med til at etablere MusikTalent Tørring (MTT), og man kan læse mere om projektet i Dansk Sang nr. 4 14/15.

Hvorfor er MusikTalent Tørring etableret?

Anne Bek (AB): Det var et politisk ønske i Hedensted Kommune at satse på talentudvikling af børn og unge bl.a. gennem idrætstalentklasse, musiktalentklasse og science class på 3 af kommunens folkeskoler.

Pia Fårbæk Jokumsen (PF): Desuden er samarbejdet også et svar ind i den åbne skole, hvor både skole og musikskole profiterer af, at elever får et øget kendskab til musikkens mange facetter og mulighed for at udfolde deres talent.

Hvordan er samarbejdet mellem professionerne?

AB: Nogle af musikskolelærerne får udfordret deres kompetencer mht. at undervise mange børn ad gangen. Her drager de stor nytte af folkeskolemusiklærerne.

Vi har på Tørring Skole en underviser ansat (Laura Lundfold), der både er lærer i musikskolen, med i alle dele af MTT-projektet (skoleorkester, instrumentalundervisning i 3.-klasserne og talentklassen)

og også underviser i musik i folkeskolens klasser. Hun er et naturligt bindeled mellem folkeskolemusiklærerfaggruppen og de musikskolelærere, der er med i projektet.

PF: I forhold til lærerne giver det nogle gevinster at kunne samarbejde med en anden profession. Skolens musiklærere oplever, at der er nye muligheder og ideer. Samarbejdet gør, at den daglige musikundervisning får et fokuseret løft, ligesom eleverne opleves mere motiverede, når de ved, der er et mål med opgaven.

Udvikler selvdisciplin

Hvad har I fået ud af arbejdet med talentklasserne i Tørring?

PF: Talentklasserne er en integreret del af de almenne klasser. Det betyder, at eleverne går sammen med elever, der ikke er en del af MusikTalent Tørring. Det har sine fordele og ulemper.

Eleverne i MTT har et fantastisk sammenhold; de har oplevelser og koncerter sammen, der gør, at de er en sammentømret enhed. Det er positivt for dem, at sammenholdet ikke er centreret omkring en fritidsinteresse, men at skole og interesse hænger sammen.

AB: Et styrket samarbejde mellem folkeskole og musikskole er til glæde for begge institutioner. Vi får igennem samarbejdet spottet de elever, som har talent for musikken eller vil have særlig gavn af at

🍷 Nogle af musikskolelærerne får udfordret deres kompetencer mht. at undervise mange børn ad gangen. Her drager de stor nytte af folkeskolemusiklærerne.

TV: Anne Bek
TH: Pia Fårbæk Jokumsen

 Vi drømmer om at øge kendskabet til musiktalentklassen, så flere børn fra andre skoler/kommuner kan benytte sig af muligheden for at indgå i et udviklende og super dejligt fællesskab om musikken. Vi drømmer om at øge samarbejdet med det nærliggende gymnasium med bl.a. et fælles bigband for eleverne fra 7. klassetrin til 3. g.

kunne spille på et instrument. Musikskolen kommer i kontakt med elever, hvis familier ikke af sig selv vil søge musikskolen. Derfor er et tættere samarbejde med folkeskolerne af stor betydning for den samlede børnegruppe. Eleverne er afhængige af, at alle gør en indsats og bakker hinanden op. Det udvikler fællesskab og sociale kompetencer. Det kræver selvdisciplin at gå på musiktalentlinjen, da de har både øvelse og ekstra lektier hjemme. Eleverne bliver dygtige - deres sammenspilsevner udvikles meget, og de lærer at tage ansvar for helheden, og starter bl.a. egne musikalske tiltag ved siden af. Der er opmærksomhed på den fælles mission, og det bliver tydeligere, at musikskole og folkeskolemusikunderviserne m.fl. har en fælles opgave. Det er i sidste ende de samme børn, vi er til for, og endelig er vi fælles om at udvikle det lokale musikmiljø, skabe et levende kulturliv og videreføre en kulturarv.

Hvad er fremtidsmusikken?

AB: Vi drømmer om at øge kendskabet til musiktalentklassen, så flere børn fra andre skoler/kommuner kan benytte sig af muligheden for at indgå i et udviklende og super dejligt fællesskab om musikken. Vi drømmer om at øge samarbejdet med det nærliggende gymnasium med bl.a. et fælles bigband for eleverne fra 7. klassetrin til 3. g.

PFJ: Det er ikke nogen hemmelighed, at den nye reform fra i sommer ikke har været fordrende for talentklasserne. Ideen var, at den understøttende undervisning skulle bruges til ekstra talentundervisning. Men der er stort set ingen UUV tilbage, og der-

for skal dele af talentundervisningen ligge udenfor de andre elevers undervisningstid. Desuden er det nye valgfag - praksisfaglighed - ikke tænkt sammen med talentklasserne, så derfor er den enkelte skole nødt til at lave en særlig aftale. Så der er nok at arbejde videre med.

Hvilke anbefalinger har I til andre?

AB: Det kræver:

- respekt for og opmærksomhed på hinandens kompetencer i de to lærergrupper og institutioner,
- tid til samarbejdet og fokus på fordeling af ansvar og opgaver. Løbende opmærksomhed og prioritering fra ledelsesside er afgørende og
- tålmodighed mht. at nå de mål, der er sat; gensidig fleksibilitet og konstant tilpasning til den aktuelle virkelighed er en nødvendighed.

I forbindelse med opstart og beskrivelse af projektet havde vi stor gavn af et fokusgruppemøde med talentfulde elever fra musikskolen i målgruppen og ældre, der kom med meget brugbare input til indhold m.m.

Hvad ville I have gjort anderledes?

AB og PFJ: En mere massiv PR-indsats for at øge kendskabet til musiktalentholdet. Og i forhold til evalueringsrapporten er den lavet på et tidspunkt, hvor forsøget havde kørt i så kort en periode, at det var svært at få helt brugbare data på alle områder. Vi håber, at forsøget bliver permanent. ☺

FOLKEKIRKENS

kirkemusikskoler

Uddannelse til organist, kirkesanger, kirkekorleder og klokkenist.

Undervisning tilbydes på såvel forberedende basislinjer som eksamenslinjer.

Desuden tilbydes efteruddannelse i hovedfag, herunder individuelt aftalte forløb.

Eksamenslinjerne på skolerne omfatter uddannelserne til

- kirkemusiker med orgel og korledelse (den tidligere PO-uddannelse)
- kirkemusiker med sang
- kirkemusiker med sang og korledelse

Skolerne arrangerer endvidere kortere kursusforløb.

Tilmeldingsfrist til skoleåret 2019-2020: d. 1. marts

Løgumkloster Kirkemusikskole:
lkms@km.dk
tlf. 74 74 40 70

Sjællands Kirkemusikskole:
sjkms@km.dk
tlf. 46 32 03 08

Vestervig Kirkemusikskole:
vvkms@km.dk
tlf. 97 94 16 85

Se yderligere information på: www.kirkemusikskole.dk